

Primljeno: 23.01.2024				
Org. jed.	klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	607/24	4/34P1		

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI USTANOVE VISOKOG OBRAZOVANJA

Fakultet za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu – HEC, Univerzitet Adriatik

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore dana 12. oktobra 2023. godine je donijela Odluku o obrazovanju komisije za reakreditaciju Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik, (02-607/23-43/7UP, 12. oktobar. 2023. godine).

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev za reakreditaciju Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik sa izvještajem o samoevaluaciji i ostalom relevantnom dokumentacijom, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o reakreditaciji Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za reakreditaciju sa izvještajem o samoevaluaciji Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik, dopunu dokumentacije kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je obavila posjetu Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik, dana 24.11.2023. godine tokom koje su obavljani razgovori sa upravom Fakulteta, dekanom i prodekanima za nastavu, članovima Komisije za samoevaluaciju, članovima Komisije za pripremu dokumentacije za reakreditaciju, zatim sa administrativnim osobljem, studentima i predstavnicima privrede.

Na osnovu predate i tražene dopunjene dokumentacije, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila o postupku reakreditacije i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostale propise koji regulišu oblast visokog obrazovanja, Komisija je stekla uvid u sve elemente koji su bili neophodni za donošenje reakreditacionog stava o ispunjenosti standarda.

U skladu sa prethodno navedenim, Komisija dana 22.01.2024. godine podnosi Agenciji sljedeći izvještaj o reakreditaciji Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu, HEC, Univerzitet Adriatik.

OPŠTI PODACI

Naziv univerziteta:	Univerzitet Adriatik
Naziv fakulteta/organizaciona jedinica:	Fakulteta za internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu,HEC
Studijski programi:	Osnovni primijenjeni studijski program 180 ECTS "Internacionalni menadžment u hotelijerstvu i gastronomiji" Master primijenjeni studijski program 120 ECTS "Internacionalni menadžment u hotelijerstvu i gastronomiji"

Obrazac za
IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI
sa uputstvom

Komisija u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristi sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Eliminacioni kriterijum u slučaju kada neispunjavanje standarda ili njegovih elemenata uslovljava negativan reakreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za reakreditaciju;
- Potreban kriterijum u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces reakreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

U komentarima, eksperti u komisiji daju svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda i njegovih elemenata,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- preporuci za ispunjavanje standarda i kriterijuma,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

Početna faza ispunjenosti standarda ili pojedinačnog kriterijuma podrazumijeva da je plan za njegovo ispunjavanje odobren od organa upravljanja ustanovom ili organizacionom jedinicom, ili da je započeta implementacija standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovoditi, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podugovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Institucija ima usvojenu Strategiju za obezbeđenje kvaliteta broj 261-3/2022 od 14.11.2022 godine koja je dostavljena u akreditacionoj dokumentaciji. Iako na kraju Strategije za obezbeđenje kvaliteta broj 261-3/2022 od 14.11.2022 godine jasno stoji da će strategija biti javno dostupna na vebsajtu fakulteta, na sajtu institucije se ne nalazi javno dostupna politika obezbeđenja kvaliteta, odnosno u okviru sekcije Pravni propisi ne postoje dokumenti koji se odnose na politiku obezbeđenja kvaliteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Ustanova usvajanjem Strategije za obezbeđenje kvaliteta broj 261-3/2022 od 14.11.2022 godine podržava sistem obezbeđenja kvaliteta (Quality Assurance System) i jasno naglašava opredeljenje HEC fakulteta za implementaciju aktivnosti (formiranje radnog tima za obezbeđenje kvaliteta) koje se odnose na obezbeđenja kvaliteta.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Kako je definisano Pravilnikom za sistem obezbeđenja kvaliteta HEC Fakulteta za internacionalni menadžement u turizmu i hotelijerstvu, institucija formiranjem radnog tima za obezbeđenje kvaliteta direktno uključuje tela i rukovodeće organe u obezbeđenje i unapređenje kvaliteta na fakultetu (naučno i nastavno veće i dekana fakulteta za akademska pitanja i rukovodeće delatnosti; Upravni odbor fakulteta i predsednika Upravnog odbora fakulteta za upravljanje fakultetom; MIG Instituta i direktora instituta za pitanja istraživanja i saradnje u oblasti istraživanja i Studentski parlament i poverenika Studentskog parlamenta za organizaciju studenata i obrazovne delatnosti). Na nivou Radnog tima za obezbeđenje kvaliteta članom 8 stavom 7 Pravilnika za sistem obezbeđenja kvaliteta HEC Fakulteta za internacionalni menadžement u turizmu i hotelijerstvu istaknuta je i mogućnost pojedinačne i zajedničke inicijative članova fakulteta kada je u pitanju obezbeđenje kvaliteta. Sa druge strane u razvoj QAS i obezbeđenja kvaliteta na fakultetu na osnovu člana 5 eksplicitno su uključeni svi interni članovi (studenti, nastavnici, saradnici, administrativno, tehničko i pomoćno osoblje zaposleno na HEC fakultetu), a takođe i eksterni učesnici (povezana privredna društva, agencije, ministarstva, lokalna samouprava i diplomirani student). Nažalost, ustanova nije dostavila dokument koji se pruža uvid u članove Radnog tima za obezbeđenje kvaliteta, a pre svega njegovu strukturu (sa posebnim osvrtom na učešće studenata u ovom Radnom telu) koja je predviđena Strategijom obezbeđenja kvaliteta. Takođe, iz predloženog pravilnika, a i posetom instituciji, ne vidi se jasno kako fakultet podstiče studente da preuzmu svoju odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

<p>d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Statutom HEC fakulteta, član 2, stav 2, naglašava se da je delatnost Fakulteta zasnovana na akademskim slobodama, na otvorenosti prema javnosti, kao i na partnerstvu zaposlenih na Fakultetu na principu uspostavljanja evropskih standarda obrazovanja i istraživanja.</p> <p>Uvidom u novo dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je postojanje sledećih dokumenta koji se odnose na etička pitanja: Etički kodeks, Etička povelja i Odluka o formiranju etičkog odbora koji postoje na nivou Univerziteta Adriatik iz Bara kojem fakultet pripada. Takođe, u Izveštaju o samoevaluaciji (2023. godine) navodi se postojanje dokumenta Kodeks akademske etike (2014), koji nažalost nije dostavljen komisiji, a takođe nije ni javno dostupan na veb sajtu fakulteta. Sa druge strane, komisiji je nakon posete instituciji bio dostupan dokument Plan integriteta koji jasno definiše aktivnosti fakulteta u cilju podržavanja akademskog integriteta i slobode, kao i potencijalnih akademskih prevara. Na kraju, uvidom u dokument Pravilnik o postupku i načinu ocenjivanja je eksplicitno je navedeno u kojoj situaciji fakultet pokreće proces disciplinske odgovornosti studenata.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Uvidom u novo dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je postojanje sledećih dokumenta koji se odnose na etička pitanja: Etički kodeks, Etička povelja i Odluka o formiranju etičkog odbora koji postoje na nivou Univerziteta Adriatik iz Bara kojem fakultet pripada. U ovim dokumentima se jasno navodi da je zabranjen bilo koji oblik diskriminacije protiv studenata ili zaposlenih.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbeđenje kvaliteta.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p>		

Angažovanje spoljnih konsultanata u okviru Radnog tima za obezbeđenje kvaliteta je definisano Strategijom za obezbeđenje kvaliteta i Pravilnikom za sistem obezbeđenja kvaliteta HEC Fakulteta za internacionalni menadžement u turizmu i hotelijerstvu. U realizaciju aktivnosti na osiguranju obezbeđenja kvaliteta na fakultetu aktivno je uključena institucija iz inostranstva ALGONQUIN (Kanada) koja se bavi internom i eksternom evaluacijom kvaliteta u periodu od pet godina.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Ažurirati sajt fakulteta, a posebno sekciju Pravni propisi, kako bi javno bila dostupna Strategija i pravilnik obezbeđenja kvaliteta, a i drugi relevantni pravni dokumenti.
- Osigurati da fakultet podstiče studente da preuzmu svoju odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta. Na fakultetu postoji mogućnost pojedinačne i zajedničke inicijative članova fakulteta kada je u pitanju obezbeđenje kvaliteta i predložen je i obrazac za istu, ali na osnovu izgleda obrazca inicijative upitno je da je ova mogućnost dostupna i studentima.
- Javno objaviti strukturu Radnog tima za obezbeđenje kvaliteta, sa posebnim osvrtom na učešće studenata u ovom Radnom telu koje je predviđeno Strategijom obezbeđenja kvaliteta. Dokumentirati i sve zaključke sa sastanaka radnog tima.
- Javno objaviti Kodeks akademske etike (2014), koji se pominje u Izveštaju o samoevaluaciji (2023. godine)
- Jasno definirati i objaviti fakultetske procedure kada je u pitanju diskriminacija protiv studenata ili zaposlenih.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Kriterij je ispunjen. Planirani ishodi učenja studijskog programa na preddiplomskoj i diplomskoj razini su jasno definirani i objavljeni na web stranici. Također, iz silabusa je vidljivo da su ishodi učenja definirani i za svaki predmet u okviru oba studijski program. Ishodi učenja su relevantni za profil studija i u skladu su sa konkurentnim studijskim programima. Također, postoji distinkcija između planiranih ishoda učenja na osnovnoj (preddiplomskoj) i magistarskoj razini.</p> <p>Opći programski ciljevi također su usklađeni sa institucijskom strategijom (Strategija razvoja HEC-a 2017-2025)</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ovaj kriterij je formalno ispunjen budući da Naučno-nastavno vijeće ima nadležnost prihvaćanja izmjena i dopuna studijskog programa, a u Naučno-nastavnom vijeću sjede dva predstavnika studenata. Također definirana je i procedura na koji način se biraju predstavnici studenata. Osim toga, u Vijeću sjede i predstavnici privrede, tako da su i ostali akteri (vanjsi dionici) također upoznati sa svim promjenama studijskih programa.</p> <p>Tijekom posjeta instituciji ustanovljeno je da u proteklom periodu nije bilo nikakvih izmjena studijskog programa, odnosno da se u tijeku pripreme za izmjene.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ovaj komentar je ispunjen budući da Sveučilište Agonqun je u dva navrata (2016. i 2021.) napravilo reviziju programa te dalo pozitivnu preporuku i ukazalo na pozitivne promjene koje su napravljene. Osim toga, Fakultet redovito provodi i usporedbu vlastitih studijskih programa s konkurentnim institucijama. To je svakako dobra praksa koju treba nastaviti primjenjivati.</p> <p>Osim toga, tijekom 2018. godine, a u suradnji s Vladom Crne Gore (projekt), tim za evaluaciju u sastavu: Luc Hittinger, Marian Dzimko, Ian McCreedy te Christina Rozsnayi napravili su eksternu evaluaciju HEC-a te dali pozitivan zaključak, no konstatirali i čitav niz preporuka koje bi trebalo u budućnosti implementirati. Na osnovu danih preporuka nije napravljen akcijski plan te se ne prati koje su preporuke implementirane, što bi svakako trebalo napraviti u budućnosti.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski program je fokusiran na sve četiri svrhe (priprema za održivo zapošljavanje, lični razvoj, pripremanje za aktivni život građana i stvaranje široke napredne baze znanja i stimulisanje istraživanja i inovacija). Sva četiri segmenta su adekvatno elaborirani u studijskim programima, a Komisija je dodatno</p>		

<p>utvrdila mogućnosti za zapošljavanje tokom posjete i razgovorima sa studentima i poslodavcima.</p> <p>U samoanalizi se navodi da se razvija kultura kvalitete te da je prihvaćena od svih dionika, što nije u potpunosti tijekom posjeta bilo vidljivo, pa se sugerira da u budućnosti veći naglasak upravo bude na razvoju kulture kvalitete.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet osigurava mogućnost nesmetanog napredovanja kroz dvije razine visokog obrazovanja. Nakon završetka osnovnih studija odnosno preddiplomske razine, student može upisati magistarski studij u trajanju od 2 godine.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski program definira za svaki predmet opterećenje studenata pomoću ECTS kredita, pri čemu je 1 ECTS ekvivalent 30 sati rada studenta. Svaki semestar opterećen je s 30 ECTS, pri čemu su ECTS bodovi ravnomjerno raspoređeni na pojedine kolegije. Završni rad nosi 10 ECTS dok Magistarski rad nosi čak 30 ECTS bodova.</p> <p>Tijekom razgovora s upravom dobili smo informaciju da su u planu izmeje koje će se raditi u studijskom programu, a u skladu s potrebama tržišta rada i sugestijama studenata. Iz tog razloga predlaže se da se preispita sa stanovišta studenata trenutno opterećenje ECTS bodovima na pojedinim kolegijima. To bi trebalo raditi svake godine u studentskim anketama koje se provode, a vezane su za organizaciju nastave.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski program na 1. godini studija obuhvaća 6 tjedana domaćinstvo (praktikum 1). na 2. godini 6 tjedana HIP (praktikum 2); 3. godina – internship – 20 + 10 ects – 75 radnih dana.</p> <p>Oba studijska programa i preddiplomski i diplomski obuhvaćaju strukturirane prilike za praksu. Studenti</p>		

<p>imaju priliku dobiti sva potrebna praktična znanja i vještine tijekom studija, kako kod partnera poslodavaca tako i u vlastitom hotelu koji služi kao nastavna baza.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>HEC je forkalno ustrojio mehanizam za praćenje i periodične pregled studijskih programa kroz poziv za inicijative, formiranje radne grupe za razmatranje te usvajanja programa. Ukoliko se naprave izmjene do 30 ECTS-a tada je to u nadležnosti Fakulteta. Ukoliko su izmjene veće od 30 ECTS-a tada su izmjene u nadloeznosti Agencije.</p> <p>Tijekom boravka na instituciji nije se dobila nikakva dokumentacija da je isto i provedeno u zadnjih 5 godina. Tek se planira uskoro krenuti za izmjenama, kada će se ova procedura i primijeniti.</p>		

<p>Preporuke u vezi unapređenja standarda</p> <ul style="list-style-type: none"> Prilikom definiranje nove Strategije fakulteta potrebno je definirati mjerljive KPI-jeve, čija će se realizacija pratiti na razini svake godine. U strategiji je potrebno veći naglasak staviti na internacionalizaciju studija te definirati aktivnosti kako će se ona i ostvariti, ali i rezultate koji se očekuju. Preporuča se da se i u ovoj postojećoj strategiji (do 2025. godine) definiraju mjerljivi KPIjevi koji će se pratiti iduće dvije godine. Prilikom planiranih inoviranja studijskih programa potrebno je organizirati fokus grupe s poslodavcima te testirati nove (inovirane) ishode učenja s njima. Također, promjene koje se planiraju uvesti potrebno je raspraviti i sa studentima, posebno u domeni studentskog opterećenja odnosno broja ECTS-a. Nastaviti s kontinuiranom usporedbom vlastitih studijskih programa s najboljim stručnim studijima u području hotelskog menadžemta Razmisliti o nekim vanjskim certifikatima kao što su ISO 9.000 ili UNWTO TedQual certifikat za studij hotelski menadžment U studentsku anektu o organizaciji nastave ubaciti pitanja vezana za opterećenje studenata odnosno broj ECTS-a po pojedinim kolegijima, pri čemu svakako treba predvidjeti i otvoreno pitanje gdje će studenti dati prijedloge o eventualnim promjenama ECTS bodova po pojedinim kolegijima. Izvršiti inoviranje studijskog programa na način da se napravi detaljna analiza s najboljim konkurentima, konzultiraju poslodavci te s njima testiraju svi ishodi učenja na razini studijskih programa ali i pojedinih kolegija, te uzmu u obzir mišljenja studenata vezano za opterećenje s brojem ECTS-a. Napraviti konstruktivno poravnanja na način da se ishodi učenja svih kolegija povežu s ishodima
---

učenja studijskog programa

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Pravilima studiranja na osnovnim studijama (čl. 17. st. 3) omogućava se savladavanje studijskog programa pod posebnim uslovima redovnom studentu koji ima zvanično verifikovan status vrhunskog sportiste. Prema navodima studenata, deo nastave održava se online, što istovremeno pogoduje nastavnicima i studentima u radnom odnosu.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Iz silabusa predmeta uviđa se da se koriste različiti metodi izvođenja nastave: predavanja, vežbe, diskusije, istraživački rad. Nakon posete instituciji utvrđeno je ona raspolaže kapacitetima za praktično izvođenje nastave, u skladu sa ciljevima i ishodima učenja.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
Iz silabusa predmeta, ali i na osnovu razgovora s nastavnicima i studentima, uviđa se da se koriste kod učenja i nastave različite pedagoške metode. Koriste se npr. ppt prezentacije za predavanja, diskusije na određenu temu s menadžerima iz prakse, gostujuća predavanja gdje se prezentiraju primjeri najbolje prakse, simulacije i provođenje studija slučaja, terenska nastava, vježbe u kuhinji i praktikumu, timski rad na rješavanju problema iz prakse.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

<p><i>Komentar</i></p> <p>Čl. 66. st. 3. Statuta predviđeno je da u strukturi ukupnog broja poena najmanje 50% je predviđeno za aktivnosti provjere znanja u toku semestra. Silabusi predmeta upravo predviđaju da se 50 poena može steći na osnovu predispositivnih aktivnosti studenata (prisustvo predavanjima, seminarski rad, dva kolokvijuma).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Pravilima studiranja na osnovnim studijama predviđene su smernice za polaganje pisanog ispita. Iako za samu nastavu nema propisa koji bi potkrepili ovu tvrdju, nakon posete ustanovi ustanovljeno je da studenti rade individualne i kolektivne istraživačke radove kao deo aktivnosti na nastavi. Čl. 41. predviđeno je da završni rad student radi samostalno. Ovi radovi predstavljaju simulaciju izrade stvarnih projekata, o događajima u čijoj organizaciji studenti zaista mogu učestvovati, te ih osposobljavaju da samostalno rade na partnerskim institucijama tokom prakse ili po okončanju studija.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>f. Kod učenja i nastave promoviše se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Deklarisana je jednakost i nediskriminacija studenata, mada te odredbe nisu preciznije razradjene.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Nema podataka o ispunjenosti ovog kriterijuma.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

<p>h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Dostavljena dokumentacija ne ukazuje da postoje posebne obuke za nastavno osoblje, niti je komisija dobila takva uveravanja tokom posete. Studenti deo ispita mogu da polazu kroz predispitne aktivnosti, deo kroz usmeni ili pisani završni ispit, ali su ispitivaci usmereni na sebe i vlastitu edukaciju o tome, a institucionalne podrške nema.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>i. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Čl. 66. st. 1. Statuta predviđeno je da je predmetni nastavnik obavezan da na početku nastave upozna studente sa metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, sa karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocene. Prema Pravilima studiranja na osnovnim studijama, nastavnik je na prvom času nastave dužan da upozna studente sa svim podacima relevantnim za slušanje i polaganje ispita.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Čl. 66. st. 4. Statuta propisano je da karakter i sadržinu završnog ispita određuje predmetni nastavnik u skladu sa informacionim listom. Predviđeno je, međutim, da student dobija obrazloženje ocene samo na sopstveni zahtev (čl. 26. st. 6. i čl. 33. Pravila studiranja na osnovnim studijama).</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>

<p><i>Komentar</i></p> <p>Odgovarajućim pravilnicam nisu propisana pravila o većem broju ispitivača na predmetu, odnosno o postojanju alternativnih ili izabranih ispitivača ili ispitivanju studenata od strane komisije (osim u slučaju da student nije položio ispit). Izuzetak predstavljaju pravila o načinu izvođenja ispita kada je nastavnik sprečen. Međutim, nema ni predmeta na kojima je raspoređen više od jedan nastavnik, tako da, imajući u vidu formulaciju standarda, ovaj se standard može smatrati ispunjenim.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>l. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Pravilima studiranja na osnovnim studijama (čl. 17. st. 3) omogućava se savladavanje studijskog programa pod posebnim uslovima redovnom studentu koji ima zvanično verifikovan status vrhunskog sportiste. Nema posebnog režima studiranja za osobe sa invaliditetom ili manjinske grupe.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Čl. 28. Pravila studiranja na osnovnim studijama propisano je da studenti, najpre, moraju biti upoznati sa načinom vrednovanja znanja (usmeno, pismeno) i terminima za polaganje. Određena je struktura završnog ispita i termini polaganja završnog i popravnog ispita. Iz razgovora sa studentima i predstavnicima institucija proizilazi da se ove odredbe dosledno primenjuju.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p><u>Eliminacioni</u></p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Procedura za žalbe u postupku ocenjivanja je propisana Pravilima studiranja na osnovnim studijama (čl. 35). Ako student smatra da je oštećen u postupku ocenjivanja na završnom ispitu ima pravo da zahteva ponovno polaganje pred komisijom. Zahtev podnosi dekanu, u roku od 24 sata od saznanja za ocenu. U slučaju da je zahtev osnovan, organizuje se polaganje pred ispitnom komisijom.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Potrebno je jasno definisati uslove pod kojima se izvodi nastava na daljinu, naročito kada su u pitanju vežbe i praktična nastava (izmena odgovarajućih propisa, Pravila studiranja na osnovnim studijama, u pravcu obima u kome nastava može da se izvodi na daljinu, razloga i prethodnog odobrenja potrebnog da se nastava izvodi na daljinu);
- Iako su proklamovani principi jednakosti i nediskriminacije među studentima, potrebno je jasnije definisati međusobni odnos studenata i nastavnika (tačka e);
- Potrebno je utvrditi proceduru po prigovoru studenata, nezavisno od procedure koja se odnosi na prigovor povodom polaganja ispita; To se može postići formiranjem Komisije za žalbe studenata ili nekog sličnog tela i propisivanjem jasne procedure (postupak, uključujući i rokove);
- Nastavnik je dužan da studentu svakako obrazloži ocenu, a ne samo na njegov zahtev, te je potrebno izmeniti opšte akte u tom pravcu;
- Potrebno je definisati načine provere nastavničkih kompetencija (testiranja i ispitivanja), puteve za njihovo poboljšanje kao i način podrške ustanove u tom pravcu (organizaciono i finansijski);

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljenje propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjeđivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijeđeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promoviše mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbijeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni

Komentar

Statutom ustanove propisan je postupak upisa na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na maturskom ispitu, odnosno na završetku srednjeg obrazovanja.

Pravila upisa bliže su definisana Pravilnikom o upisu, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija.

Uslovi upisa dostupni su na sajtu fakulteta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Čl. 26. Pravila studiranja na osnovnim studijama predviđeno je praćenje rada studenata. Rad studenata se prati i tokom semestra i na završnom ispitu. Studentu se dodeljuju poeni za svaki odvojeni oblik provere znanja. Ustanova poseduje odgovarajući softver kroz koji se prati aktivnost studenata. Ustanova je stavila na uvid izvod iz programa na osnovu koga prati rad studenata i pojasnila da li su i na koji način pocenjene aktivnosti dostupne na uvid drugim studentima, u cilju transparentnosti, a uz poštovanje pravila o zaštiti podataka o ličnosti.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Mobilnost na Univerzitetu i mobilnost između univerziteta predviđena je Pravilima studiranja na osnovnim studijama. Student može provesti semestar ili školsku godinu na drugom univerzitetu na osnovu programa razmene studenata ili na osnovu bilateralnih sporazuma, te mu se priznaje ostvareni broj kredita na drugoj ustanovi. Studentu je dozvoljena i tzv. Interna mobilnost, odnosno prelazak sa jednog na drugi studijski program u okviru ustanove.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Postoje podaci o inostranoj evaluaciji i saradnji sa stranim visokoškolskim ustanovama. U okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje u funkciji inovativnosti i konkurentnosti“ (HERIC), koji realizuje Vlada Crne Gore sa ciljem jačanja kvaliteta i značaja visokog obrazovanja i istraživanja u Crnoj Gori, 2018. godine je izrađen izveštaj o evaluaciji HEC.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Dodatak diplomi sadrži sve relevantne podatke: podatke o nosiocu diplome/kvalifikacije; informacije koje bliže određuju kvalifikacije; informacije o nivou kvalifikacije; informacije o sistemu i sadržaju studija i postignutim rezultatima; informacije o akademskim i profesionalnim kvalifikacijama koje pruža kvalifikacija; dodatne informacije i overu. Na kraju dodatka diplomi nalaze se podaci o sistemu visokog obrazovanja Republike Crne Gore.		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Preporučuje se da podaci o Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji, budu javno i lako dostupni na sajtu ustanove.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Statutom ustanove (čl. 81-82) predviđeno je da se zaposleni u saradničkim zvanjima (saradnik u nastavi, saradnik istraživač i asistent) biraju putem javnog konkursa, uz jasno propisane uslove za izbor (nivo studija, sklonost ka nastavnom, odnosno istraživačkom radu, prosečna ocena), na period od jedne, odnosno tri godine. Ista se ocena može dati i za izbor stručnog osoblja (čl. 83-85), kojim je predviđeno da se zaposleni biraju na javnom konkursu, uz tačno propisane uslove za izbor (nivo studija, godine iskustva, sklonost ka nastavnom radu, prosečna ocena), na određeno ili neodređeno vreme.</p> <p>Statut, međutim, ne sadrži bliže uslove za izbor akademskog osoblja (lica koja imaju akademsko ili naučno zvanje), te komisija može očekivati da se primenjuju relevantne odredbe Zakona o visokom obrazovanju kao i Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja (doneo Savjet za visoko obrazovanje 16. aprila 2019. godine).</p> <p>Izbor nastavnika i saradnika, međutim, nije transparentan, te se na sajtu ne mogu naći podaci o konkursima, izvštaji niti odluke o izboru nastavnika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

b. Ustanova nudi i promoviše mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Iako glava IX Statuta nosi naziv „Usavršavanje, naučno-istraživački rad, ostvarivanje standarda i kulturnih potreba zaposlenih i studenata i sticanje profita“, njome se ne nude, niti promovišu mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja. Iz razgovora sa nastavnim osobljem u saradničkim zvanjima došlo se do informacije da ustanova nema unapred utvrđene kriterijume za podsticanje i podržavanje naučnog podmlatka kroz određivanje vidova usavršavanja koje podržava (konferencije, skupovi, objavljivanje radova, obuke i seminari) niti broja konferencija ili radova koji može da se pohađa/objavi tokom godine.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Čl. 72. Statuta predviđena je mogućnost osnivanja centara i laboratorija, radi ostvarivanja naučno-istraživačkog rada i sticanja profita. Iz priložene dokumentacije ne može se utvrditi da li je ova delatnost ustanove i sprovedena.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Silabusima predmeta su, uglavnom, predviđeni sledeći metodi rada: Predavanja, vežbe, diskusije, istraživački rad, prezentacije, samostalni i zajednički rad. Imajući u vidu samu prostornu strukturu (hotel) može se konstatovati da je ovaj standard ispunjen.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Postupak izbora nastavnika i saradnika treba učiniti javnim u svakoj fazi – objavljivanje konkursa, objavljivanje izveštaja i objavljivanje odluke o izboru, čak i u slučaju da odluku donosi Univerzitet, a ne fakultet;
- Potrebno je unapred utvrditi kriterijume za podsticanje i podržavanje naučnog podmlatka kroz određivanje vidova usavršavanja koje podržava (konferencije, skupovi, objavljivanje radova, obuke i seminari) kao i broja konferencija ili radova koji može da se pohađa/objavi tokom godine o trošku ustanove.
- Potrebno je učiniti dostupnim podatke na koji način ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.
- Izaditi plan suradničke procjene (peer review) u okviru kojeg će se omogućiti nastavnom osoblju da posjećuju jedni drugima satove nastave kako bi, kroz promatranje i dijeljenje inovativnih tehnika poučavanja, poboljšali svoju ekspertizu.
- Jačanje nastavnog kadra koji je kvalificiran za iprovođenje postupka istraživanja, koje će prije svega uključiti u istraživački proces master studente.
- Razmatranje angažiranja dodatnog administrativnog osoblja, koji bi bio uključen u rad studentske službe, ureda za karijere, ureda za međunarodnu suradnju, biblioteku i sl. kako bi se studentima osigurala veća područska.
- Razvijati istraživačke kompetencije nastavnika kroz dodatne edukacije te na području hotelijerstva i gastronomije kreirati istraživačke grupe (zajedno s partnerskim fakultatima i lokalnim gospodarstvenicima) u koje će se po potrebi uključivati i master studenti, te na taj način povećati vidljivost fakulteta u kontekstu istraživanja i razvoja.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju.

Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>HEC Fakultet posjeduje dvije velike i četiri manje sale, IT kabinet, kabinete za praktičnu nastavu, biblioteku koji su na raspolaganju studentima.</p> <p>Na osnovu člana 27. Statuta HEC Fakulteta, za potrebe praktične nastave organizuje se Centar za praktičnu obuku studenata.</p> <p>Na osnovu člana 8. Pravilnika studiranja na osnovnim studijama, studentima se pruža podrška u učenju organizovanjem konsultacija od strane nastavnika i saradnika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na	Ispunjeno	Potreban

studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu člana 90. Statuta HEC Fakulteta, student ima pravo na jednakost i nediskriminaciju po bilo kojem osnovu.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Zvanični sajt HEC Fakulteta (https://hecfakultet.com/) pruža informacije o osnovnim i master studijama, nastavnom kadru, akademskom kalendaru, nastavnom planu i programu, pravilima studiranja, novostima na Fakultetu i drugim ključnim aspektima obrazovnog procesa.</p> <p>Fakultet HEC aktivno koristi društvene mreže (Instagram i Facebook) kako bi informisao studente o aktuelnim dešavanjima na Fakultetu, online predavanjima i drugim prilikama koje im se pružaju.</p> <p>Takođe, Fakultet ima online platformu za učenje na daljinu koja omogućava prilagodljivost i pristup svim neophodnim informacijama i materijalima za učenje.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu člana 85. Statuta HEC Fakulteta, stručno osoblje može biti lice koje ima visoko obrazovanje i ispunjava posebne uslove propisane statutom, aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Fakultetu.</p> <p>Broj i struktura administrativnog osoblja se takođe utvrđuje aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Fakultetu.</p> <p>Tijekom razgovora nije se dobila informacija o kriterijima i učestalosti dodatnih edukacija administrativnog osoblja.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Dopuniti informacije na zvaničnoj web stranici Fakulteta kako bi se studentima pružile sve relevantne i aktuelne informacije;
- Uskladiti izgled zvanične web stranice na različitim uređajima, odnosno da izgled zvanične web stranice na računaru bude isti kao što je na mobilnom telefonu;
- Uspostaviti formalni sistem komunikacije sa studentima putem mejla, obezbjeđujući redovno obavješćavanje studenata o važnim datumima, promjenama u rasporedu i drugim bitnim informacijama;
- U biblioteci imati stručno lice koje će biti dostupno studentima radi pružanja pomoći, pretraživanja literature i pružanja smjernica u vezi sa istraživačkim radom;
- Redovno organizovati obuke i radionice za administrativno osoblje u cilju razvoja njihovih kompetencija;
- Na godišnjem nivou pratiti i dokumentovati edukacije koje je svaki član administrativnog osoblja pohađao.

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban

Komentar

U Izvještaju o samoevaluaciji broj: 136-1/2023 od 03.05.2023. godine, navodi se da HEC prati rezultate djelatnosti obrazovanja, analizira ih i upoređuje u odnosu na period od 5 godina. Analize se dostavljaju Univerzitetu Adriatic, odnosno Radnom timu za samoevaluaciju Univerziteta i javno se publikuju u Izvještaju o samovrednovanju. Poslednji izvještaj je objavljen u decembru 2022.godine.

Postojeća baza podataka o studentima omogućava jednostavno prikupljanje indikatora koji su potrebni za evaluaciju procesa, kao i evaluaciju ključnih indikatora uspješnosti.

Na sajtu HEC-a dostupan je izvještaj o evaluaciji iz 2018.godine koji je sproveden u okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje u funkciji inovativnosti i konkurentnosti“ (HERIC), koji realizuje Vlada Crne Gore sa ciljem jačanja kvaliteta i značaja visokog obrazovanja i istraživanja u Crnoj Gori. Zaključak je da je HEC odgovorio potrebama tržišta u zemlji i regionu za obučenicima u rastućoj industriji

<p>gastronomije i hotelijerstva.</p> <p>Na osnovu naprijed navedenog, može se zaključiti da je Fakultet ispunio zadati kriterijum i da obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Podaci koji se unose u bazu podataka o studentima omogućavaju analizu studentske populacije na osnovu parametara kao što su starost, pol, prethodna školska sprema, prolaznost, prosječna ocjena, aktuelni status studenta...Ovi podaci se koriste za pripremu izvještaja o samoevaluaciji, sa akcentom na prolaznost studenata i ostvarenim rezultatima tokom studija.</p> <p>Ovaj kriterijum je ispunjen.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Napredovanje studenata HEC prati kroz program Laravel koji sadži kompletne informacije o statusu studenta.</p> <p>Fakultet bilježi tendenciju porasta broja upisanih studenata i to 2020. godine 54% u odnosu na 2019. godinu, a 2021. godine 69% u odnosu na 2019. godinu, odnosno 10% u odnosu na 2020. godinu.</p> <p>Uspješnost nastave se prati anketiranjem studenata. Rezultati ankete se analiziraju na Vijeću Fakulteta. Ukoliko rezultati ankete za nastavnika budu znatno ispod prosjeka, dekan Fakulteta je dužan da ga pozove na razgovor, da mu ukaže na nedostatke i saopšti preporuke za otklanjanje tih nedostataka. Na sjednicama Vijeća razmatraju se i rezultati koje studenti ostvaruju po svakom predmetu (prosječna prolaznost, procentualno učešće ocjena od najviše do najniže u ukupnom rezultatu itd.) Za sprovođenje kontrole nastave na Fakultetu zadužen je prodekan za nastavu. Dužnost prodekana za nastavu je da vodi evidenciju redovnosti izvođenja nastave (časovi predavanja i vježbi).</p> <p>Uredno vođenje elektronske baze podataka o studentima omogućava jednostavno prikupljanje indikatora koji su potrebni za ispunjenje navedenog kriterijuma.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p>	Potreban

	Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar</i></p> <p>U toku svakog semestra (zimskog i ljetnjeg), na svakoj studijskoj godini, studenti rade anonimnu anketu u kojoj se ocjenjuje kvalitet nastave i ispita. U proces anketiranja obavezno su uključeni student povjerenik i prodekan za nastavu, a po potrebi mogu biti uključeni i ostali članovi akademskog osoblja kao i studenti koje odredi Studentski parlament u odgovoru sa dekanom. Studentima se pruža mogućnost da ocijene svaki predmet kao i nastavnike i saradnike i u dosadašnjem procesu anketiranja ocjena nikad nije bila ispod 3.5.</p> <p>Analiza rezultata dostavlja se Naučno-nastavnom vijeću koje raspravlja o mjerama za poboljšanje kvaliteta i unapređenja za naredni period.</p> <p>Na osnovu uvida u rezultate studentskih anketa o kvalitetu izvođenja nastave na osnovnim studijama za 2021/22 godine, HEC je ispunio zadati kriterijum.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Informacije o svim aspektima studiranja, uključujući i informacije o resursima za učenje i podršku studentima dostupni su putem internet prezentacije HEC-a. Na početku studija, studenti se informišu o resursima i oblicima podrške koji su im na raspolaganju.</p> <p>Osim toga, studenti imaju mogućnost učenja na daljinu a na stranici https://dlhecmontenegro.com/login/index.php je predstavljen studentski on line servis HEC-a kojem studenti mogu pristupiti uz korisničke podatke koje su dobili prilikom upisa.</p> <p>Svakom studentu je dostupan video materijal sa predavanja.</p> <p>HEC Fakultet ima potpisan sporazum MOU sa kanadskim univerzitetom Algonquin. Prema tom sporazumu svi studenti koji pohađaju studije na HEC Fakultetu u Crnoj Gori mogu da dobiju kanadsku diplomu, odnosno da za tri godine dobiju dvije diplome. Algonquin kanadsku diplomu – Menadžer kulinarstva ili Menadžer hotelijerstva i restoraterstva, a nakon završene treće i crnogorsku diplomu.</p> <p>Fakultet raspolaže izuzetno vrijednim i modernim resursima koji su dostupni studentima. HEC Fakultet ima potpisan ugovor o dugoročnom zakupu sa hotelom Residence u Miločeru koji se odnosi na korišćenje potrebnih prostorija, tehničke i druge opreme za nesmetano odvijanje nastavnog procesa. Na raspolaganju su 2 sale, IT učionica, pokazni kabineti za kulinarstvo, poslastičarstvo i pekarstvo, kabinet za recepcijsko poslovanje i prodaju, 3 sobe namijenjene za vježbe studenata u domaćinstvu hotela...</p> <p>U periodu van sezone cijeli hotel je u funkciji studenata i njihovog usavršavanja. Na osnovu izloženog, može se zaključiti da je Fakultet ispunio ovaj kriterijum.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	Ispunjeno	Potreban

	Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar</i></p> <p>U izvještaju o samoevaluaciji, HEC navodi da nije samostalno vršio istraživanje karijere svršenih studenata, na način kako je ono predviđeno na nivou obrazovnog sistema visokog obrazovanja. Istraživanja koja su rađena zasnovana su na preporukama EHEA za postupak i sadržaj podataka o svršenim studentima a realizuje se tajnim on line anketiranjem generacija svršenih studenata.</p> <p>Na internet stranici HEC-a https://hecfakultet.com/alumni/ postoji modul Alumni gdje su predstavljena 3 studenta Fakulteta i njihova radna mjesta nakon završenih studija.</p> <p>Više od 70% svršenih studenata I godine zasniva radni angažman u struci uz pomoć Fakulteta i uspostavljenih kontakata sa privredom, a dio studenata koji su uspješno završili studijski program HEC Fakulteta, je angažovano u nastavi u srednjim stručnim školama.</p>		
<p><i>Preporuke u vezi unapređenja standarda</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratiti karijere diplomiranih studenata na način da se nakon određenog perioda diplomiranja anketiraju te da se utvrdi na kojim pozicijama rade svoje poslove, ali i koja znanja, kompetencije i vještine su im potrebna da bi bolje gradili svoje karijere. • Sa alumnijima diskutirati studijski program te vršiti inoviranje studijskih programa u skladu sa sugestijama alumnijima. • Proširiti anketni upitnik studenata koji se osim na organizaciju nastave treba fokusirati i na ostale aspekte (biblioteka, ured za studente, ...) • Rezultate anekta diskutirati u okviru Odbora za kvalitetu te nakon toga usvojiti na NN vijeću. • Potrebno je istraživanje o karijernim putanjama svršenih studenata, uskladiti sa zahtjevima visokog obrazovanja i da u skladu sa tim, pružati informacije o karijernim putanjama. 		

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Značajan izvor informacija kako za studente tako i za javnost je zvanična internet stranica HEC-a, www.hecfakultet.com, kao i stranica Fakulteta na društvenim mrežama, Instagram (preko 1.500 pratilaca) Facebook (2.900 pratilaca). Na sajtu je dostupna dokumentacija HEC Fakulteta, rješenja i licence, akademski kalendar, rasporedi nastave i rasporedi ispita, nastavni plan i program, pravila studiranja na osnovnim studijama, postupak i način ispitivanja i ocjenjivanja studenata, pravila prepisa sa drugih viših škola i fakulteta, rezultati svih vidova provjera znanja stručna literatura i ostali materijali za učenje. informacije o programima mobilnosti...</p> <p>Studentima su na raspolaganju i online resursi za učenje (DL platforma, Lobster Ink digitalni treninzi, Blackboard platform), kao i pristup Zoom aplikaciji za online izvođenje nastave. Koristeći korisničke šifre koje studenti dobijaju odmah po upisu, omogućeno im je da pristupe on line portalima i proučavaju prezentacije sa predavanja, koriste dostupan materijal i prisustvuju online video sesijama.</p> <p>Podrška studentima pruža se i kroz redovne konsultacije sa predavačima, kao i djelatnost studentske službe, predavača / mentora, prodekana za nastavu i svih zaposlenih na HEC Fakultetu.</p> <p>Studentska služba je na raspolaganju studentima svakog radnog dana u periodu od 08h do 15h u kancelarijama na Fakultetu.. Takođe im stoji na raspolaganju i online sistem za sve upite na koje dobijaju odgovor najkasnije u roku od 24h.</p> <p>Svi resursi HEC Fakulteta koji su namijenjeni studentima su primjereni svrsi i dostupni, te omogućavaju kvalitetno i temeljno informisanje studenata o uslugama koje su im na raspolaganju.</p> <p>Osim sajta i drustvenih mreža, Fakultet koristi lokalne medije i medije iz okruženja kako bi širu javnost informisao o svojim planovima i aktivnostima, kao i o rezultatima koje postižu studenti i naučno-nastavno</p>		

osoblje..

Na sajtu se nalazi posebno izdvojen dio Alumni, sa podacima o diplomiranim studentima što doprinosi širenju informacija o studentima i njihovim uspješnim karijerama.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Izraditi novu web stranicu fakulteta te puno transparentnije objavljivati informacije o svojem poslovanju ali i studijskim programima , ects bodovima pojedinih kolegija, silabusima kolegija, ...
- U okviru odbora za kvalitetu pratiti KPIjeve vezane za studentski uspjeh – stopu odustajanja od studija, prolaznost i uspješnost po pojedinim kolegijima, zadovoljstvo studenata, rast/pad broja upisanih studenata, ...
- Formalizirati rad odbora za kvalitetu te voditi sve zapisnike sa sastanaka

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i>		
<p>Temeljem samoanalize vidljivo je da Fakultet ima mogućnost izdavanja dualne diplome što ga na neki način obavezuje da svoje programe odnosno predmete i ishode učenja usklađuje s partnerskim fakultetom.</p> <p>Osim toga, fakultet bi trebao redovito inovirati nastavnu literaturu u silabusima koja će pratiti nove trendove u turizmu i ugostiteljstvu te poticati vlastito osoblje na izdavanje udžbenika/skripta. Također, sugerira se da kao dodatnu literaturu navodi više izvora na engleskom jeziku, novijih izdanja.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno	Potreban

	Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet redovito prati potrebe društva kroz vlastiti hotel Resident kojeg posjeduje ali i kroz konkurentne hotele koji posluju u okruženju, no proces praćenja nije dokumentiran niti formaliziran, odnosno za to ne posjeduju nikakvi dokazi kroz koje se onda može pristupiti inoviranju studijskog programa.</p> <p>Iz tog razloga predlaže se da se postupak praćenja potreba društva formalizira kroz organiziranje fokus grupa gdje će se diskutirati potrebni ishodi učenja kao i znanja i vještine koje treba razvijati kod studenata. Zaključci ovakvih radionica onda mogu biti osnovica za revidiranje studijskog programa.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Iako je formalno predviđen sustav periodičnog revidiranja studijskih programa, dokaze za njih za sada ne postoje. U planu je provođenje revizije na način da se obogati broj izbornih kolegija ali i promjeni koncepcija pisanja završnog rada, koji bi trebao imati praktičnu primjenu. Također, u planu je akreditiranje novog programa cjeloživotnog obrazovanja, čini bi se ECTS bodovi priznali u okviru studijskog programa.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Iz silabusa je vidljivo da postoje različiti oblici vrednovanja ishoda učenja (obrana seminarskih radova, pismeni ispiti, usmeni ispiti, ...) no nije vidljivo da je došlo u zadnje vrijeme do nekih većih promjena.</p> <p>Preporuča se da se barem jednom godišnje održavaju radionice za sve nastavnike koje će ih uputiti u nove oblike vrednovanja ishoda učenja, posebno okrenute prema <i>problem-based</i> učenju i vrednovanju.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>

<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet redovito, svaki semestar anketira studente i analizira dobivene ocjene. Osim toga, često su prisutni i individualni razgovori sa studentima, budući da se pretežito radi o malim grupama. Naime, uprava nastoji redovito biti u kontaktu sa studentima i oslušivati njihova očekivanja ali i zadovoljstvo.</p> <p>Sustav osiguranja postoji na fakultetu, no on nije u dovoljnoj mjeri formaliziran. Naime, niti iz samouevaluacije a ni tijekom posjeta nije se dobila informacija da se nakon završenog semestra rezultati anketiranja diskutiraju u okviru odbora za kvalitetu te da se predlažu poboljšanja na osnovu dobivenih informacija.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet nastavu izvodi u hotelu, koji je i u njegovom vlasništvu. U 2 kongresne dvorane izvode se predavanja dok se praktična nastava izvodi u svim ostalim prostorijama odnosno sadržajima hotela. Hotel ima 4* te svoju ponudu i koncept poslovanja usklađuje s najnovijim trendovima na tržištu. Uprava redovito prati potrebe te kontinuirano revidira uvjete poslovanja, u skladu sa potrebama studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Dokumentima fakulteta predviđena je procedura revidiranja, u situaciji kada se revidira do 30 i više od 30 ECTS-a. U Samoanalizi je navedeno da su oba slučaja revidiranja već implementirana, iako tijekom razgovora s upravom je bilo rečeno da se revidiranje odnosno inovacije planiraju napraviti uskoro, a za protekle revizije programa nije dostavljena dokumentacija.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet redovito analizira konkurenciju i prati potrebe tržišta kroz vlastiti hotel kojim upravlja.</p> <p>No, cijeli sustav prikupljanja i analiziranja potreba tržišta je neformalan, i sustav osiguranja kvalitete ne</p>		

sudjeluje aktivno u tom procesu. Preporuka je formalizirati rad sustava osiguranja kvalitete te dokumentirati sva praćenja, analiziranja i prilagođavanja studijskog programa.

Sve promjene koje se rade na studijskom programu moraju se također uskladiti s kanadskim sveučilištem, zbog dobivanja dvojne diplome.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na web stranici kao i na društvenim mrežama objavljuje se studijski program na preddiplomskoj i na diplomskoj razini.

No, nedostaju informacije o broju ects-a ishodima učenja pojedinih kolegija, pa se sugerira da se na web stranicu stavi više informacija o studijskom programu, kao i dokumenti na osnovu kojih su do sada napravljene revizije programa.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Redovito inovirati obveznu i dodatnu literaturu na svim kolegijima, kako bi se osiguralo praćenje novih trendova (poseban naglasak na održivom razvoju i digitalizaciji), kako na crnogorskom jeziku tako i na engleskom jeziku (barem kao dodatnu literaturu)
- Organiziranje fokus grupa s predstavnicima gospodarstva (hoteli i destinacije) kako bi se pratile promjenjive potrebe društva, te s njima uskladili ishodi učenja studijskih programa, odnosno omogućilo redovite inoviranje studijskih programa.
- Organizirati edukacije za nastavno osoblje o novim, inovativnim metodama poučavanja i vrednovanja ishoda učenja
- Formalizirati rad Odbora za osiguranje kvalitete
- Na web stranicu objaviti informacije o revidiranju studijskog programa

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.

Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).

Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>U samoanalizi se navodi da je u proteklom procesu reakreditacije napravljen veliki iskorak (citiraju se dijelovi izvještaja) ali se nigdje ne navodi koji su to iskoraci te koje su preporuke dobivene i što je stvarno unaprijeđeno. Nedostaje izrada akcijskog plana u kojem bi se definirale aktivnosti koje će se poduzeti, u kojem vremenskom roku, koje se ciljne vrijednosti žele postići te tko je odgovoran za definiranu aktivnost.</p> <p>Nakon izrade akcijskog plana, potrebno je svake godine raditi analizu koje su aktivnosti postignute odnosno obrazložiti one koje nisu, a trebale su biti napravljene. Također, neke se aktivnosti moraju nastaviti kontinuirano poduzimati, pa i to treba analizirati u izvještaju o ostvarenju akcijskog plana.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvalitete. Tako je fakultet prošao postupak reakreditacije, dobio licencu za istraživanje od strane Ministarstva. Također, temeljem ugovora o suradnji s kanadskim koledžom, prolazi na neki način i eksternu evaluaciju.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- Izraditi akcijski plan na osnovu preporuka koje su dobivene od strane eksternih evaluacija te svake godine pratiti izvršenje akcijskog plana. U akcijskom planu svakako predvidjeti minimalno slijedeće stavke: aktivnosti koje će se poduzeti, ciljnu vrijednost koju se želi postići, vremenski rok do kada moraju biti napravljene aktivnosti, te odgovornu osobu za definiranu aktivnost.
- U akcijskom planu predvidjeti i regionalno pozicioniranje te veću internacionalizaciju fakulteta.

STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA

Ustanove visokog obrazovanja teže jačanju kulture akademskog integriteta svojih kadrova, studenata i partnera. Ustanove visokog obrazovanja integrišu odgovarajuće mehanizme za otkrivanje, praćenje i prevenciju svih oblika povrede akademskog integriteta i uključuju pristup upravljanja rizikom u postupcima samoevaluacije i planovima aktivnosti.

Smjernice:

Transparentnost relevantnih informacija, obuka svih internih aktera o značaju akademskog integriteta, podizanje svijesti, otvorena i jasna posvećenost načelima i vrijednostima akademskog integriteta doprinose unapređenju kulture kvaliteta u ustanovama visokog obrazovanja i kod svih ostalih aktera. Praćenje stanja, otkrivanje prijetnji urušavanju integriteta i ažurirani odgovor na promjene moraju također biti uključeni u postupak samoevaluacije ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova visokog obrazovanja je usvojila jasne politike integriteta koje su razumljive i prihvatljive svim internim akterima.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Utvrđeno je postojanje sledećih dokumenta koji se odnose na etička pitanja: Etički kodeks, Etička povelja i Odluka o formiranju etičkog odbora koji postoje na nivou Univerziteta Adriatik iz Bara kojem fakultet pripada. Takođe, komisija je imala uvid u dokument Plan integriteta koji jasno definiše aktivnosti fakulteta u cilju podržavanja akademskog integriteta i slobode, kao i potencijalnih akademskih prevara. Pitanje akademskog integriteta je jasno naznačeno u misiji fakulteta, ali uvidom u misiju i viziju fakulteta koja je

<p>vidljiva na vebsajtu institucije kao i Statut Fakulteta (član 6) ne vidi se da je politika akademskog integriteta posebno istaknuta. Pravila i procedure i Metoda ocenjivanja – uređuju ocenjivanje i prijavljivanje predavača, studentske prevare u vezi sa proverom znanja i proceduru za utvrđivanje i sprečavanje.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>b. Ustanova visokog obrazovanja je uspostavila odgovarajuće mehanizme i tijela za utvrđivanje i rješavanje potencijalnih rizika, za prevenciju zloupotrebe u oblasti akademskog integriteta i za zaštitu pojedinaca (npr. etički odbori, ombudsman za akademski integritet i slično).</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Naučno-nastavno veće HEC Fakulteta (prodekan za nastavu) upoznaje svoje članove sa elementima akademskog integriteta i obrazlaže registar potencijalnih rizika, kao i postojeće mere i način reagovanja. Članovi Naučno-nastavnog veća su u obavezi da upoznaju i studente sa ključnim pitanjima u vezi sa akademskim integritetom. Takođe, fakultet ima detaljno razrađen Plan integriteta u kojem su jasno definisane aktivnosti fakulteta u cilju podržavanja akademskog integriteta i slobode, odnosno prepoznati su potencijalne oblasti rizika fakulteta (registar rizika), kao i mere za njihovo rešavanje i odgovor na rizike. Na kraju, na fakultetu postoji menadžer za integritet, dok je na nivou Univerziteta formiran Etički odbor.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>c. U okviru postupka samoevaluacije, ustanova visokog obrazovanja prati usklađenost rada sa načelima i vrijednostima akademskog integriteta (npr. upitnici za studente, nastavnike, istraživače i druge relevantne aktere).</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Prodekan, kao osoba zadužena za praćenje akademskog integriteta na instituciji dostavlja timu za samoevaluaciju Izvod iz plana integriteta. Evaluacija kvaliteta nastave sprovodi se dva puta godišnje. Sa druge strane antiplagijat provera je instrument kojim se utvrđuje nivo svesnosti o temi akademskog integriteta među studentima.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>d. Ustanova visokog obrazovanja edukuje i obučava studente i svoje kadrove o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta i da promoviše njegova načela.</p>	<p>Ispunjeno</p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Nastavnici i predstavnici od početka studija usmeno informišu studente o pitanjima akademskog integriteta posebno kada je u pitanju provera znanja i plagiranje radova. Iz razgovora sa rukovodstvom i osobljem Fakulteta se čini da praktična obuka i međunarodno partnerstva (Algonquin College)</p>		

predstavljaju način da se studenti edukuju u pogledu promovisanja akademskog integriteta.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova visokog obrazovanja radi plan integriteta u kojem utvrđuje faktore rizika i predlaže mjere za poboljšanja (da razmotre mogući i vjerovatni tok djelovanja, definišu listu posljedica i pripreme plan aktivnosti za eliminisanje rizika).	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet poseduje Plan integriteta koji je prepoznao dve potencijalne oblasti rizika, opšte: Rukovođenje i upravljanje, Kadrovska politika, Planiranje i upravljanje finansijama i Čuvanje i bezbednost podataka i dokumenata; i posebne (netransparentno i neobjektivno ocenjivanje studentskih rezultata, manipulisanje sa citiranjem, plagiranje radova nastavnika i saradnika, studentske prevare prilikom provere znanja, plagiranje autorizovanih radova studenata, manipulisanje autorstvom, izmišljanje podataka, nepotpuno i neadekvatno izveštavanje i prezentacija o postignutim rezultatima Fakulteta. Fakultet ima jasnu sliku o rizicima i odgovornu osobu zaduženu za praćenje svakog identifikovanog akademskog rizika.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova visokog obrazovanja promovise načelo nulte tolerancije u slučajevima povrede akademskih načela i vrijednosti (uključujući plagijarizam, prevaru, odgovorno vođenje procesa nastave, učenja i istraživanja, rodno zasnovano i druge oblike uznemiravanja, odgovornost akademske zajednice, itd.)	<p style="text-align: center;">Ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Povrede akademskog integriteta na HEC Fakultetu su u nadležnosti tela i organa Fakulteta, kao i sprovođenje kazni, koja sledi po utvrđenoj povredi akademskog integriteta u skladu sa predloženim merama u Planu integriteta. Svi zaposleni imaju zadatak da upoznaju i stalno podsećaju studente na ovakve situacije</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- U okviru misije i vizije fakulteta koja je vidljiva na veb sajtu institucije kao i na nivou Statuta Fakulteta (član 6) potrebno je posebno istaći značaj politike akademskog integriteta.

REAKREDITACIONI STAV I PREDLOG**Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:****1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za period od 5 godina.****Obrazloženje:**

Temeljem analize dostavljene dokumentacije kao i razgovora s ključnim dionicima tijekom posijeta te analize dodatno tražene dokumentacije, povjerenstvo se usuglasilo da visokoškolska institucija HEC uglavnom udovoljava eliminacionim kriterijima za dobivanje reakreditacije na 5 godina. Povjerenstvo je suglasno da mnogo aktivnosti koje HEC provodi nisu dovoljno formalizirani i dokumentirani, posebno u domeni osiguranja kvalitete, na čemu posebno treba raditi u idućih 5 godina.

SUMARNI POPIS PREPORUKA:**STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA**

- Ažurirati sajt fakulteta, a posebno sekciju Pravni propisi, kako bi javno bila dostupna Strategija i pravilnik obezbeđenja kvaliteta, a i drugi relevantni pravni dokumenti.
- Osigurati da fakultet podstiče studente da preuzmu svoju odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta. Na fakultetu postoji mogućnost pojedinačne i zajedničke inicijative članova fakulteta kada je u pitanju obezbeđenje kvaliteta i predložen je i obrazac za istu, ali na osnovu izgleda obrazca inicijative upitno je da je ova mogućnost dostupna i studentima.
- Javno objaviti strukturu Radnog tima za obezbeđenje kvaliteta, sa posebnim osvrtom na učešće studenata u ovom Radnom telu koje je predviđeno Strategijom obezbeđenja kvaliteta. Dokumentirati I sve zaključke sa sastanaka radnog tima.
- Javno objaviti Kodeks akademske etike (2014), koji se pominje u Izveštaju o samoevaluaciji (2023. godine)
- Jasno definirati i objaviti fakultetske procedure kada je u pitanju diskriminacija protiv studenata ili zaposlenih.

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

- Prilikom definiranje nove Strategije fakulteta potrebno je definirati mjerljive KPI-jeve, čija će se realizacija pratiti na razini svake godine. U strategiji je potrebno veći naglasak staviti na internacionalizaciju studija te definirati aktivnosti kako će se ona i ostvariti, ali i rezultate koji se očekuju. Preporuča se da se i u ovoj postojećoj strategiji (do 2025. godine) definiraju mjerljivi KPIjevi koji će se pratiti iduće dvije godine.
- Prilikom planiranih inoviranja studijskih programa potrebno je organizirati fokus grupe s poslodavcima te testirati nove (inovirane) ishode učenja s njima. Također, promjene koje se planiraju uvesti potrebno je raspraviti i sa studentima, posebno u domeni studentskog opterećenja odnosno broja ECTS-a.
- Nastaviti s kontinuiranom usporedbom vlastitih studijskih programa s najboljim stručnim studijima u području hotelskog menadžemnta
- Razmisliti o nekim vanjskim certifikatima kao što su ISO 9000 ili UNWTO TedQual certifikat za studij hotelski menadžment
- U studentsku anektu o organizaciji nastave ubaciti pitanja vezana za opterećenje studenata odnosno broj ECTS-a po pojedinim kolegijima, pri čemu svakao treba predvidjeti i otvoreno pitanje gdje će studenti dati prijedloge o eventualnim promjenama ECTS bodova po pojedinim kolegijima.
- Izvršiti inoviranje studijskog programa na način da se napravi detaljna analiza s najboljim konkurentima, konzultiraju poslodavci te s njima testiraju svi ishodi učenja na razini studijskih programa ali i pojedinih kolegija, te uzmu u obzir mišljenja studenata vezano za opterećenje s brojem ECTS-a.
- Napraviti konstruktivno poravnanja na način da se ishodi učenja svih kolegija povežu s ishodima učenja studijskog programa

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

- Potrebno je jasno definisati uslove pod kojima se izvodi nastava na daljinu, naročito kada su u pitanju vežbe i praktična nastava (izmena odgovarajućih propisa, Pravila studiranja na osnovnim studijama, u pravcu obima u kome nastava može da se izvodi na daljinu, razloga i prethodnog odobrenja potrebnog da se nastava izvodi na daljinu);
- Iako su proklamovani principi jednakosti i nediskriminacije među studentima, potrebno je jasnije definisati međusobni odnos studenata i nastavnika (tačka e);
- Potrebno je utvrditi proceduru po prigovoru studenata, nezavisno od procedure koja se odnosi na prigovor povodom polaganja ispita; To se može postići formiranjem Komisije za žalbe studenata ili nekog sličnog tela i propisivanjem jasne procedure (postupak, uključujući i rokove);
- Nastavnik je dužan da studentu svakako obrazloži ocenu, a ne samo na njegov zahtev, te je potrebno izmeniti opšte akte u tom pravcu;
- Potrebno je definisati načine provere nastavničkih kompetencija (testiranja i ispitivanja), puteve za njihovo poboljšanje kao i način podrške ustanove u tom pravcu (organizaciono i finansijski);

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

- Preporučuje se da podaci o Saradnji sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji, budu javno i lako dostupni na sajtu ustanove.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

- Postupak izbora nastavnika i saradnika treba učiniti javnim u svakoj fazi – objavljivanje konkursa, objavljivanje izveštaja i objavljivanje odluke o izboru, čak i u slučaju da odluku donosi Univerzitet, a ne fakultet;
- Potrebno je unapred utvrditi kriterijume za podsticanje i podržavanje naučnog podmlatka kroz određivanje vidova usavršavanja koje podržava (konferencije, skupovi, objavljivanje radova, obuke i seminari) kao i broja konferencija ili radova koji može da se pohađa/objavi tokom godine o trošku ustanove.
- Potrebno je učiniti dostupnim podatke na koji način ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.
- Izaditi plan suradničke procjene (peer review) u okviru kojeg će se omogućiti nastavnom osoblju da posjećuju jedni drugima satove nastave kako bi, kroz promatranje i dijeljenje inovativnih tehnika poučavanja, poboljšali svoju ekspertizu.
- Jačanje nastavnog kadra koji je kvalificiran za iprovođenje postupka straživanja, koje će prije svega uključiti u istraživački proces master studente.
- Razmatranje angažiranja dodatnog administrativnog osoblja, koji bi bio uključen u rad studentske službe, ureda za karijere, ureda za međunarodnu suradnju, biblioteku i sl. kako bi se studentima osigurala veća područja.
- Razvijati istraživačke kompetencije nastavnika kroz dodatne edukacije te na području hotelijerstva i gastronomije kreirati istraživačke grupe (zajedno s partnerskim fakultatima i lokalnim gospodarstvenicima) u koje će se po potrebi uključivati i master studenti, te na taj način povećati vidljivost fakulteta u kontekstu istraživanja i razvoja.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

- Dopuniti informacije na zvaničnoj web stranici Fakulteta kako bi se studentima pružile sve relevantne i aktuelne informacije;
- Uskladiti izgled zvanične web stranice na različitim uređajima, odnosno da izgled zvanične web stranice na računaru bude isti kao što je na mobilnom telefonu;
- Uspostaviti formalni sistem komunikacije sa studentima putem mejla, obezbjeđujući redovno obavještanje studenata o važnim datumima, promjenama u rasporedu i drugim bitnim informacijama;
- U biblioteci imati stručno lice koje će biti dostupno studentima radi pružanja pomoći, pretraživanja literature i pružanja smjernica u vezi sa istraživačkim radom;
- Redovno organizovati obuke i radionice za administrativno osoblje u cilju razvoja njihovih kompetencija;
- Na godišnjem nivou pratiti i dokumentovati edukacije koje je svaki član administrativnog osoblja pohađao.

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

- Pratiti karijere diplomiranih studenata na način da se nakon određenog perioda diplomiranja anketiraju te da se utvrdi na kojim pozicijama rade svoje poslove, ali i koja znanja, kompetencije i vještine su im potrebna da bi bolje gradili svoje karijere.
- Sa alumnijima diskutirati studijski program te vršiti inoviranje studijskih programa u skladu sa sugestijama alumnijima.
- Proširiti anketni upitnik studenata koji se osim na organizaciju nastave treba fokusirati i na ostale aspekte (biblioteka, ured za studente, ...)
- Rezultate anekta diskutirati u okviru Odbora za kvalitetu te nakon toga usvojiti na NN vijeću.
- Potrebno je istraživanje o karijernim putanjama svršenih studenata, uskladiti sa zahtjevima visokog obrazovanja i da u skladu sa tim, pružati informacije o karijernim putanjama

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

- Izraditi novu web stranicu fakulteta te puno transparentnije objavljivati informacije o svojem poslovanju ali i studijskim programima , ects bodovima pojedinih kolegija, silabusima kolegija, ...
- U okviru odbora za kvalitetu pratiti KPIjeve vezane za studentski uspjeh – stopu odustajanja od studija, prolaznost i uspješnost po pojedinim kolegijima, zadovoljstvo studenata, rast/pad broja upisanih studenata, ...
- Formalizirati rad odbora za kvalitetu te voditi sve zapisnike sa sastanaka
-

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

- Redovito inovirati obveznu i dodatnu literaturu na svim kolegijima, kako bi se osiguralo praćenje novih trendova (poseban naglasak na održivom razvoju i digitalizaciji), kako na crnogorskom jeziku tako i na engleskom jeziku (barem kao dodatnu literaturu)
- Organiziranje fokus grupa s predstavnicima gospodarstva (hoteli i destinacije) kako bi se pratile promjenjive potrebe društva, te s njima uskladili ishodi učenja studijskih programa, odnosno omogućilo redovite inoviranje studijskih programa.
- Organizirati edukacije za nastavno osoblje o novim, inovativnim metodama poučavanja i vrednovanja ishoda učenja
- Formalizirati rad Odbora za osiguranje kvalitete
- Na web stranicu objaviti informacije o revidiranju studijskog programa

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

- Izraditi akcijski plan na osnovu preporuka koje su dobivene od strane eksternih evaluacija te svake godine pratiti izvršenje akcijskog plana. U akcijskom planu svakako predvidjeti minimalno slijedeće stavke: aktivnosti koje će se poduzeti, ciljnu vrijednost koju se želi postići, vremenski rok do kada moraju biti napravljene aktivnosti, te odgovornu osobu za definiranu aktivnost.
- U akcijskom planu predvidjeti i regionalno pozicioniranje te veću internacionalizaciju fakulteta.

STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA

- U okviru misije i vizije fakulteta koja je vidljiva na veb sajtu institucije kao i na nivou Statuta Fakulteta (član 6) potrebno je posebno istaći značaj politike akademskog integriteta.

2. Odbijanje zahtjeva za reakreditaciju.

Obrazloženje:

Komisija predlaže Agenciji naknadnu kontrolu (follow-up) u naznačenom roku:**Predlaže se naknadna kontrola - dvije godine nakon dostavljenog akcijskog plana.**

Preporuke u vezi ažuriranja informacija na web stranici kao i definiranja mjerljivih KPI-jeva u postojećoj strategiji trebalo bi napraviti u periodu od idućih 6 mjeseci i kontrolirati njihovu implementaciju.

Datum 22.01.2024.godine

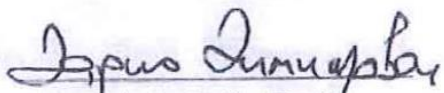
KOMISIJA

Prof.dr Sandra Janković

Predsjednik _____

Prof. dr Darko Dimitrovski

Član
Prof.dr Anđelija Tasić

Član _____

Mr. Milena Raičković

Član

Ema Mandić

Član